

...üzdü...çox üzdü məni eşitdiyim acı xəbər...Nə qədər cəhd etdim telefonuna zəng çatmad ki , xəbərin yalan olduğunu özündən eşidim.... Amma dilənmədi...cavab vermədi Kəramətin telefonu...Mən hər gün görüşürdüm onunla - HƏR GÜN!!! Gah telefonda,.. gah fb-də... gah "Azərbaycan" nəşriyyatında!..Nəşriyyata gələndə də mütləq gəlirdi 6-cı mərtəbəyə...ayaqüstü olsa da görüşürdük... Və mən hər dəfə eyni sözü deyirdim :

- İtmə! Görük!!!!...

Çünki onu tanıdığım gündən içimə dammışdı ki, o bir gün itəcək - HADİ ki-mi!!!!

Təəssüf, Kəramət , çox təəssüf..Mən SƏNİ İTİRDİM!!! Gözləyə gözləyə, izləyə izləyə İTİRDİM ... CİSMƏN!!!!

Səninlə bağlı yazılar yazmışam...Səndən müsahibələr götürmüşəm... Bu yazımı çox bəyənmişdin! Beş il bundan öncə yazmışdım. Sosial şəbəkədə Sənin paylaşdığın bir şerini oxuyanda xatırladım.Arxivimə əl uzatdım...Və onu oxuculara təqdim etmək istəyimdən vaz keçə bilmədim!

Öncədən deyimki, barəsində yazmaq istədiyim kitab və onun müəllifi mənimlə eyni dövrün və eyni mühitin adamıdır. Yəni ədəbiyyat deyilən məkana, sözün ormanına çox kiçik,barmaq hesabı ay, gün fərqlə gəlmişik. Və gəldiyimiz o gündən üzü bəri bir istəyimiz,bir niyyətimiz olub: bacardığımızı, içimizdə olanı sözə verək, sözə söykək,sözün qayğısını çekib keşiyində duraq. Buna nə qədər nail olub-olmadığımızı təbii-

**Axı, kimə verim səni,
Özündən yuxarı durmusan.**

Şeirin altında yazılma tarixi göstərilib - 1980-ci il. Elə həmin o tarixin özü də mənim üçün bir işarədir - dənizdən görünən işarə kimi. Deməli, dostum Kəramətin saxlan cıyıqmetli yatırımlarla zəngindir. Bax, bu şeir kimi. O şeirin qatlarında hər kəsin özündən, sözündən, varlığından yüksək də dayanmasının təkə tərənnümü yox, həm də təqdimatı ifadə olunubdu. Ona görə də Kəramət öz qəhrəmanını bir kimsəyə verə

**yeridi quruyan ağaca sarı.
Elə yeri yirdiki,
axşama çatardı on addım yolu.
Gözündən yaş,
baltadan qan damcılایrdı -
balta qanağlayırdı.**

Hə, zənnimcə,burda şerhə yer qalmır. Sadəcə duymaq, həmin ağacın taleyini öz taleyinə transfer etmək və ağaclaşan ömrün aqibətini düşünmək yetər. Bax, onda kömə-yəmütləq Kəramətin "Quş dimdiyi" şeiri gələcəkdi. Özü də qəfil, gözənilməyən bir məqamda:

**Əllərin əldəyil, quş dimdiydi
Çör-çöpdaşımışam, yuva qurmuşam.
Atılan gülləni,daşı "basdırıb"
dönmüşəm yanınaarvad-uşağın.**

Düşünürəm ki,şeyrin bu kiçik parçası artıq oxucuda şairin təqdim etdiyi fikirle yanaşı,durumun özünə də dərhal yeni baxışı tutabilir. Çünki şair əllərini quş dimdiyinə bənzətməklə təkə poetik fikri ifadə etmiş olmur. O həm də quş dimdiyi olan əlləriylə cildəşən quşciğazlara dən daşdığı, dən qazandığını,dən topladığını və bunun üçün də tarana getdiyini söyləməkdən belə çəkinmir.Bax, bu artıq mənə görə poetik tablodur.

Başqa birşeyində Kəramət vurğulayır ki, onun heç harda yeri yoxdu. Amma bu "yeri olmamaq" şair sözüdü. Ona hamı inanmaya bilər. Mən isə inanıram. Çünki Kəramət bir şair olaraq öz sevgisini o qədər pak, həm də müqəddəs bir formada, biçimdgö-

Kəramətlə cismani VİDA

ki, daha çox söz xırdaları və bir də bizdən sonrakı zaman deyəcəkdir. Ona görə bizdən sonrakı zamanı xüsusi vurğulayıram ki, bu gün Azərbaycan söz məkanının bir qüsurlu tərəfi var; istər ədəbiyyatşünas tənqidçilər, istər oxucular müəlliflərin,onların yazdıqları əsərlərin "xətrinə" dəymirlər. Ədəbi tənqiddən çox ədəbi tərifə üstünlük verirlər. Bu da adamların bir-birinə olan xoş münasibətinin, üzbəüz gələndə utanmaq məramının göstəricisidir. Ona görə də ən real qiyməti həmin o gələcək zaman verəcək. Və onda kimsənin inciməsi, küsməsi artıq heç bir rol oynamayacaq...

Bəli, Kəramətlə birgə başladığımız ədəbiyyat yolunun sağına, soluna, önünə, arxasına çox diqqət yetirmişəm, bu da səbəbsiz olmayıb. Təbii ki, səbəb də Kəramətin sözü, qələmi olubdu. Görmüşəm ki, Kəramət hansı ovqatda, hansı maddi durumda olmasından asılı olmayaraq, sözə qarşı diqqətini, həssaslığını, sevgisini bir iynə ucu boyda da olsa azaltmayıb. Əksinə, yazdığı, oxuduğu, qarşılaşdığı hər təzə sözə,hər təzə fikrə qarşı ürəyi atlanıb. O sözün müəllifinin kim olmasından asılı olmayaraq, Kəramət hər doğulan yeni söz üçün sevinibdi.

Ona görə də onun ruhuda, düşüncələri də, elə sevgisi də tər qalıbdı.Həmin o tər sevgidən doğulan və indi mənim yazı məsamın üzərində olan"Xatirə muzeyi (Adam)" kitabını hardasa 10-15 gündür ki, gözədən keçirirəm.

Özədə tam səmimi etiraf edirəm ki, bu kitabı hələ oxuyub başa çıxmamışam. Elə imkan düşdükcə kitabı açıram və həmin səhifədəki şeiri oxuyub yenidən qatlayıram.

Və görürəm ki, Kəramət mənim düşüncələrimi, mənim duyduqlarımı, mənim yaşantılarımı özünün şeirinə çevirib. Və yazıb ki:

**Canım, "dərdədöz" demirəm,
Dözümdən yuxarı durmusan.
Nə azardı sözlə çıxmır,
Sözümdən yuxarı durmusan.**

**Daşı da görən-duyanvar,
Hər ağızda bir dua var.
Hər izin əkiztayı var,
İzindən yuxarı durmusan.**

**Qarğıyacaq Tanrım səni,
Söküm, yenə qurum səni.**

bilmir. Axı həmin qəhrəman özü-özündən yuxarıdadı.

Kitabın daha bir səhifəsini açıram. Sərbəst vəzəndə yazılmış bu şeir hardasa söylənən bir xatirəni göz önündə canlandırır. Çünki bu şeirin qəhrəmanı keçmişdə qalan bir adamdı.Keçmişdə qalanların hamısı olmasa da, müəyyən bir hissəsi bizim üçün xatirəyə çevrilib. Bax, elə bu adam kimi:

**- Alo, alo
Cavab versənə
- Mənəm e, mənəm,
40 ilin otayından
Keçmişdən gələnam.
- Sən Kə-ra-mət-sən,KƏRAMƏT
Səsinin nəfəsindənənanıram səni.
Süsmağından belə...
Ömrümün elçidaşında oturub
səni gözləyirəm.
Harda qalmışdın,ay zalım
- Gəldim,canım-gözüm, gəldim!**

İlk baxışdan bu şeirdə fərqli nə olduğunu bəlkə də başqaları görməyə bilər. Amma mən bu şeiri iki dəfə oxudum. Və gözü-mün önünə gətirdim ki, Kəramət söz çıxırı ilə gəlidiyi 40 ili çox ustalıqla, özünün etibarlı, sədaqətli oxucusuna mesaj edib. Seyrək görünməsinə qeybə çəkilmək yox, xatırlanmaq üçün seçib. Və bu seçimdə də haqlı olubdu. Axı o, ilk sözüylə, nəfəsiylə 40 il əvvəlki Kəramət olduğunu dərhal oxucusunun yadına salıb, onu gözləyənləri sevin-dirib. Ona görə də həmin osevinci "gəldim, canım-gözüm, gəldim!" deməklə şərəfləndirib, bölüşüb,özünü küleşdirib.

Oxuculara bu ilin payızında, yəni hardasa bir ay olar ki, təqdim edilən "Xatirə muzeyi(Adam)" kitabı qərribə bir şeirle açılır üzümmüzə. Bu şeirin adı çox sadə və belli bir gerçəklikdir. Hər kəs bilir ki,qurumuş ağacları sulamazlar. Bu gerçəyi poetik müstəviyə gətirmək, şairin baxış bucağı altına salmaq istedad və qabiliyyət tələb edir. Allah da bu istedad və qabiliyyəti Kəramətə verib. Ona görə də həmin qurumuş ağacın canındakı yanğını,onun rüşələrindəki qanı görmək doğrudan da çox maraqlı bir tapıntıdır. Şair qardaşımın qəhrəmanının diliylə söylədiyibü məqamı sizin də diqqətinizə çatdırıram.

**Açıldı sabah,
əlində balta**

rür ki... həmin görünən sevginin təbii ki, cılız məkanda, dar müstəvidə, lapələ bu Yer üzündə yerinin olmaması orijinal bir gerçəklik kimi qəbul edilməlidir.Necə ki, mən bunu belə də qəbul edirəm. Kəramət yazır ki:

**Sənin Mən yerinvar, mənim Sən yerin,
Özümün özümdəndənən yerim yox.
Qulaqlarkardisa, laldı hər tərəf,
Qadası, mənim dedinən yerim yox.**

**Yüz səni Bircəyə,Birə dəyişdim
Ömrü girov qoyub Sirrə dəyişdim.
Yerimi göylərdənYerə dəyişdim,
Daha Yerdən yerə ənən yerim yox.**

**Ay Yerin uşağı hardan gəlirsən,
Bələkdən gəlirsən,gordan gəlirsən.
Əvvəl-axır birdi, Birdən gəlirsən,
Diri bir, ölü bir...
Ölən yerim yox.**

Bəli, mən Kəramətinbir neçə şeiri barəsində yeni kitabını əlimdə əsas tutaraq oxucu fikirlərinisizlənlə bölüşdüm. Amma elə bilirəm ki, bu hələ başlanğıcdı. Çünki Kəramətkitabında müxtəlif illərin şeirlərini topla-maqla oxucunu zaman körpüsündən sağa-sola keçirir. Bu körpü illəri bir-birinə bağla-sa da, amma hərdən adamı dayanmağa, elə körpünün üstündəcə oturub düşünmə-yə məcbur edir. Çünki kitabın adı "Xatirə muzeyi (Adam)" olduğundan ordan, yəni o muzeydən bir səs gəlir:

**O ev daha ev deyildi,
Xatirə muzeyidi.
Muzey bələdçisi- Kişi
Yaşanan ömrün səsiydi.
Səsini unudub getmişdi Qadın.
Bir də ki, kölgəsini unutmuşdu zalımcasına.
Kölgəparam-parça
Qadın səsi ayağıyalın, payı-piyada,
- Mənim yerimdə
başqa qadınla yatma,
E-Şİ-DİR-SƏN-Mİ?
(Bu səsi eşitməmək olar, zalımın qızı).**

İndi siz də eşidin Kəramətin "Xatirə muzeyi (Adam)"-dan dünyanın qapısını döyən səsini.Görün eşitməyə biləcəksinizmi?